

CAPITOLUL 1

1.

*Cf. notă informativă 41/03/, sursa Ioan, DGP, șchio-pilor le e frică de cîini. Cine ar crede văzîndu-l alb ca varul, că e chiar Gogu Vrabete, zis Tango? Nu se amesteca el cu tipii din pasajul Macca unde fierbea tărîta bursei negre, dar de la Matache Măcelarul pînă la Chibrit, era cineva. Farsa cu asmuțitul cîinilor, cînd ieșeau de la cinema seara, venea de la invidioși. Cairo, Prafu Jumăra, Buză, Nazarie&'mnealui boier Mișu Banu. Îl tăchînau de-ai Dracului. Le sufla ponturile și le ciupea damele de cur. Pînă înceta lătratul, zîmbea de i se învinețea obrazul. Cînd se făcea ca indigoul, alungau cîinii! Rîdeau de se dărîma Gara de Nord. Aceeași figură i-o făceau și cînd ieșea din local și vrăjea dama s-o ducă într-o cameră la „Hotel Bristol”. Rămînea ca o statuie. Se învinețea pe el cămașa aia de șmecher. Prin pereți se auzea *Jealousy*. Recunoștea acordurile dintr-un miliard. Cîndva ținuse să danseze pe o scenă adevărată. Totul s-a năruit într-o joi. Imaginează-ți că Gogu a fost idolul sa-loanelor de dans. Cînd apărea, cu talia lui subțire, aaaah.*

Bătea cu zvîc din tocuri. Strîngea dama la sentiment. Bre, făcea ravagii, zău!

În acele timpuri fericite ducea o viață dublă. De luni pînă vineri era amplioat pe undeva prin Filantropia. Mai țuțerea la curse. Avea cîțiva cai favoriți, Grette, April, Surcica. Împușca francul. Mergea la gale de box și paria. Păgubos, nu lua nimic. Fusese băiat de prăvălie la Safarian, cafegiul din Villacros, nu i-a plăcut la tejgheea. Visa mai mult pentru el. Eh, amărîtul asta mai cenușiu ca şobolanul — un nimeni — sîmbăta și dumincă învia. Lepăda pielea de fraier și strălucea cîteva ceasuri. Se ducea la salonul lui Akim înțolut în costum cenușiu la două rînduri, cu dungulîte subțiri ca figură pînzei de păianjen. Un trandafir înfipt în rever. Avea niște cravate bestiale. Făceai moarte de om numai să-ți atrîni una de gît. Unde Dracu le găsea? Odată, comisarul Tepeluș l-a luat nu pentru trafic de devize&contrabandă. Voia să afle cum face rost de zdrențele alea catifelate gri fer, foaie de ceapă, chihlimbar, prună brumărie. Comisarul, mare curvar, plusa la o damă din lumea mare, bd. Pake 34. S-a gîndit la Gogu — să-i dea o față comercială cu una dintre cravatele lui miraculoase. A luat și lectii de tango de la el. Da' tot l-a băgat la beci. Pesemne că aia îi rezista. Gogu al nostru s-a purtat eroic. Nu a cedat la strînsul cu ușa. Era exact în ziua cînd Ribbentrop&Molotov se gratulau cu șampanie&caviar la Kremlin sub privirea de pește mort a lui Stalin. În acele momente desperate pentru Europa, Gogu a fost tratat cu scatoalce. Lumea ieșea din țîțîni. Ce dacă! Într-o mahala din București se discuta aprins la Poliție despre nodul cravatei. Peste o săptămînă, nemții au hăcuit Polonia și Gogu s-a întors la ale lui. A pierdut multe ceasuri

ascultînd la radio declarații londoneze. Parisul își exprima dezolarea. Ce treabă avea Gogu cu Europa! Scotea de pe șanuri pantofii. Avea unii speciali, cu scîrț și placheuri extra. Îi plăcea să simtă scîndura tare cînd bătea din picior, tac.

La salon nu mergea pe jos, să nu-și strice ținuta de gală. Avea un șofer în gară, amic. Știa ora și se înființa să-l ia. Odată ajuns la salonul Akim, îl imita pe Bogart dîndu-se jos din Packard. Îi plăcuse scena din film la ne bunie. Portiera întredeschisă, întîi apărea pălăria. Punea talpa și se strecuă afară, după ce privea lung prin parbriz. Un minut cît să observe lumea strînsă pe trotuar că a sosit. Iată-l sub firmamentul „Salon de dans“ — litere albastre verzi violet, alături de o pereche îmbrățișată pe un afiș înalt cît felinarul. Difuzoarele date la maximum zăpăceau strada. *Cavaleri și domnișoare, intrați înăuntru!* zbiera un grăsan. Să vezi cea mai tare orchestră, acordeon, ghitară, contrabas, pian Steinway, la tobe Sergiu Malagamba. Băuturi fine la discreție, sifon la gheăță, pateurile maestrului Zigu“. La intrare cîțiva duri îl recunoșteau. Se dădeau în lături plini de respect. La vederea lui, renunțau la mutrele de bătăuși. Aferim. Gogu era nașul lor. Îl admirau într-atît că îi vedea gudurîndu-se fericiți să-i strîngă mîna, să-i ia o scamă de pe guler, să-i spună pe nume. Să se afișeze cu el, să-l întrebe cum te simți în seara asta. Numai de la dans i se trăgea. Află că era nr.1 în salon. Dansator brava, fișos, cu trupul ca un arc, cabrat. Arunca o privire întunecată, ridica din sprînceană, zîmbea scurt din colțul gurii ca un mafioso. Dădea un bobîrnac pălăriei. Închipuie-ți, tipele se umezeau. Trecea de mardiașii de la intrare ca în filmele cu Clark Gable. Mușcîndu-și mustăcioara, trăgîndu-se de lobul urechii. Zicînd —

hai, salut! Nonșalant, șanticler, nepăsător cum îi stă țuț unui șmecher.

Odată intrat în salon, îl întîmpina maestrul de ceremonii. Un rus scăpat, Vasea, de la Odessa, gonit de bolșevici. Îi anunța cu voce de bas intrarea ca la un mare bal moscovit, bătând cu bastonul în parchet. Îi plăcea ches-tia asta. În rest, plecăciuni, respect, bine ați venit, domnule Vrabete. Patronul îl plătea cu ora să facă tot circul ăsta. Rusul se achita perfect. Mulți veneau la „salonul de dans Akim” să fie salutați ceremonios de lunganul slăbă-nog în haine de epocă. Gogu cuprindea dintr-o privire parchetul dat cu ceară. Scaunele goale, pîlcurile de cava-leri și dame. Era regatul lui. Se întreținea un minut cu ti-pii din orchestră. Se înghesuia la tejghea. Bere Luther, bragă gălbioară, sifoane la gheătă. Stătea o vreme la tai-fas cu Bogart, Clark Gable, James Cagney din cartier. Fe-tele, în colțul opus, filfiau din evantaie în rochiile lor în-foiate, încărcate de panglici&volane. Găseai, după gust, Garbo, Rita Hayworth, Lana Turner, Mae West. Fiecare cu zeul lui împrumutat pe doi lei de la cinema „Marna”. Gogu n-apărea de la început, era sub demnitatea lui. Venea cînd dansul era-n toi, fix între piesa 4 și 5, maximum de rafinament în ce privește protocolul. Știa să-și vîndă marfa. O seară de dans fără Gogu Vrabete era de neima-ginat. Dat în Paște. Toți ochii se întorceau spre el cînd se iavea în cadrul ușii. Cartierul era plin cu case de ren-dez-vous, cîrciumi și tractiruri cu felinare roșii. De pivni-te, ganguri întunecoase cu curve, curți umbroase cu mese și mușterii care își negociau tariful. Încăierări în fiecare seară. Se luau în cuțit să-și probeze onoarea. Ultimul rest al codului cavalerilor din Europa îl găseai într-un colț din Valahia. Aici dădeai de Gogu Vrabete.

Noaptea, cartierul era mai nesigur ca frontul. Pe-gră, interlopi, tipi de mînă forte, ex-boxeri, tîlhari. Ve-nea și lume din afară, nu doar fanții dintre Chibrit și Matache Măcelarul. Figură aparte făcea Mișu Banu zis Conașul. Ce căuta un boier sadea aici? Bună întrebare. Eh! Venea să-i pută transpirația curvelor. Se înnebunea să asculte vulgaritățile mahalalei. Cînd auzea una mai groasă, te ruga politicos să repeți, cu r-ul lui catifelat. Lăsa un bal deocheat dintr-o locanță de lux, „Dancing Colorado” sau „Fu Chang”, se arunca în Hispano Sui-za știut de tot orașul, verde ou de rață, și venea la Akim. Altă figură era un gazetar, Nazarie. Ce căuta? Detalii morbide, povești despre fetele din bordeluri. Făcea reportaje senzaționale despre crime, drame sentimen-tale, jafuri. Gara de Nord și împrejurimile — fieful lui. Era expert în scotocirea mizeriei. Și cînd nu găsea dra-ma de care avea nevoie, inventa una. Cine l-ar fi con-trazis? Mai era și Prafu Jumară întors din America. Spu-nea basme cu gangsteri, cu sinucigași faliți care se aruncau de la etaj și șomeri aşteptînd la coadă să pri-mească o supă. Apoi, Rudolf Buză, colonel în acea vre-me. Îl surprindeai ascultînd poveștile miroșind a piz-dă, a alcool, a sînge, debitate de Moni Refec — Akim, în acte — patronul speluncii. Pentru Gogu Vrabete, idolul intersecției Grivița cu Buzești, universul era acel salon cu perechi patinînd pe parchetul dat cu ceară, cu scaunele trase la pereți, populate cu domnișoare pudra-te și rujate, agitînd evantaie de hîrtie... Astea ar fi per-sonajele dramei. Ești mulțumit? Ah, mai era și Cairo, un gangster.

2.

Orchestra lui Ochialbi începea să se tînguie. Sunetul era ca fumul de țigară. Îi se insinua în suflet o boală incurabilă. Apoi se facea cleios, languros, funerar. Într-o clipă parchetul se încărca de perechi. Gogu rămînea pe margine, aștepta să se încingă atmosfera. Trei-patru tangouri nu le dansa, se ținea deoparte. Zeul nu se amesteca în jocurile novicilor. Se lăsa rugat de cavaleri să intre pe ring. În fine, se cabra și trecea prin sală urmărit de priviri nerăbdătoare. Unii îi doreau să cadă tăiat de un cuțit. La mahala aşa se încheiau dușmaniile. Gogu ridica o sprînceană, strîngea fâlcile, expectora aerul din plămîni. Urma reverență exersată în oglindă. La asta nu rezista nimeni. Nu dansa cu oricine, numai cine știa pașii avea onoarea. Cuprindea dama de talie, cotul sus, înțepenea. Veneau primele acorduri. Cădea melancolic acordeonul. O privea insolent drept în ochi ca în filmul ăla argentinian *Romance del diablo*. Gogu l-a văzut de 3 000 de ori. Scotea fișos din manșetă o batistă imaculată ca Sfînta Fecioară și o întindea în palmă. Era maximum de rafinament la Akim. Să dansezi tango și să n-o atingi. Numai frison, excitație, îi se sburlea părul. De unde Dracu' scornise figura asta, pentru că dumneaei era deja înnebunită de manierele cu care o trata respectivul, Gogu adică. Făcea mai mult decât un compliment și o conversație pe terasă. Dizeurul Bubu Felix lansa un tremolo baritonul de viață înjunghiată. Îi simțeai coaiele grele în nădragi. Ziceai că e Gardel, nimeni altul. Întîi, sunetelele ghitarei. Apoi săngera vioara, suspina un pian. Nostalgia, dacă îi închipui că Gogu ar fi fost vreodată nostalgic,

îi infigea gheara în inimă. Făcea să-i pulseze tîmpale. În opt secunde începea să leviteze. Se rotea înceeeet, pași rari, strînsi, răbdător, ca îngerul din poarta cimitirului Sfînta Vineri. Tangoul e o conversație intimă. Sunetele îi șoptesc ceva la ureche. Puține vorbe, aspre și pătimăse. Îi încredințează un secret. Că nu mai ai mult de trăit. Femeia lipită de tine, e viața însăși. Soarbe-i respirația, silește-o să simtă că sunteți priviți de Diavol. Tangoul îl făcea zdrențe, cu patima de nimic astămpărată. Schița un pas, adăuga încă unul, se învîrtea pe tocuri. O privea intens. Își smucea nărvăș capul într-o parte. Ea își lipea obrazul de al lui. Aaaaah! Nu Gogu Vrabete era tipul care dansa, ci tangoul se folosea de el ca de o unealtă. Celealte perechi se retrăgeau lîngă pereți. Era un dansator desăvîrșit. La bar și afară nu rămînea nimeni. Se strîngeau să-l privească. Înțepeneau ca într-un tablou. Era climaxul serii. Toți, cu ochii ațintiți asupra lui și a damei pe care o strîngea în brațe cu fason. Se auzea vocea lui Bubu Felix, cel mai tare dizeur dintre Fiume, Istanbul&Odessa. Leit Gardel, glas, ținută, privire. Gogu dansa pînă cînd își simțea cămașa udă-n spate. Ochialbi anunța: „*Sprî, pauză! Cavalerii sunt invitați în grădină să servească bere Luther de la gheata și să trateze domnișoarele cu minunate gustări&dulciuri oferite de maestrul Zigu. Poftiți!*“

Era lumea lui. Fericită. Tot ce iubea mai mult. Săptămîna trudea în praf, alerga ca nebunul de colo colo. Făcea bani, se descurca, mișuna pe unde avea clienți. Se acoperea de jeg, de sudoare, dizgrațios, cu hainele de rînd, fără ținută — era un trepăduș. Sîmbăta&duminica, stropit cu parfum, costumat la fix, cu pantofii de șmecher — devinea om. În salonul de dans era Gogu

Vrabete. Pentru asta, toată ziua își cremuia pantofii. Avea unii, comandă specială din vițel neînțărcat, hrănit numai cu bere, zicea Gore cizmarul. Cioc strălucitor, tocuri, scîrțiau la mers. Placheurile făceau țac cînd lovea parchetul. Tre' să-l fi costat o avere. Se împaruma, punea vesta neagră. Nu își växuia pantofii în colț la Vică lustragiul. Prefera să le dea luciu cu mîinile lui. Era un ceremonial pe care nu-l rata niciodată. Îi pregătea de joi la prînz și-i cremuia vineri seara. Îi lăsa să se usuce în marchiză. Era superstițios, cînd soarele se ridică de un deget peste zarzări&roșcovi, el abia scotea șanurile pe scăunel în curte. Începea să-i frece încet cu o cîrpă de tafta moale. Operația dura vreo trei ore, lucra ca un ceasornicar. Pînă cînd nu simțea pielea catifelată ca buca unei femei tinere, nu se oprea. Îi dădea cu ceară tîrziu, sîmbătă dimineața. Îi lăsa la aer o noapte, să se pătrundă. Cînd bătea soarele deasupra casei și trebuia să te ascunzi la umbră, termina. În sfîrșit, avea pantofi clasa întîi, dansau singuri. Trecea pe la Take, între colivii cu păsărele cîntătoare, să-l tundă la ceafă, să-i aranjeze în foarfeci mustață, să-i scurteze perciunii. Îi purta zburliți, pînă la lobul urechii. Frizerul îl lua obrajii cu briciul pînă se albăstreau. Ca să-i facă o placere, punea la patefon plăci vechi. Ce zici, ascultăm un potpuri cu Gardel? Gogu n-ar mai fi plecat, dar era grăbit să strălucească la Akim. Cînd era în toane bune, Take lăua mandolina din perete și-i cînta. Păsărelele din colivii își recunoșteau stăpînul și îl îngînau fericite.

Bref, costumul i l-a făcut moș Efraim, „croitor extra pentru domni eleganți”. Îl îmbrăca numai cînd mergea la salon. Dăduse ultimul șfanț. Ca fanaticii, care dau oricît să-și facă damblaua. Avea clasă, bre! Nimeni din

cartier n-arăta aşa. Spre sfîrșitul scurtei lui cariere de dansator, n-a mai pus cravată. Parcă prevestea ceva. Venea la salon deschis la ultimii doi nasturi. și fără pălărie!!! Expressia tupeului și aroganței lui. Era cel mai tare de la Gara de Nord pînă-n Obor. Ce soc a fost! Numai el își putea permite să vină la dans fără ținuta de rigoare. Încălcă o lege nescrisă. Cîțiva l-au imitat, dar păreau niște nespălați și terchea-berchea. Asta și erau, fie vorba-ntre noi. Se vedea mahalaua pe ei fără binoclu. Damele aveau ochi numai pentru Gogu.

Pentru asta, cînd a ieșit să se răcorească, haaarșt, pe spinare! Jean Glonț zis Cairo se întorsese din Egipt. Ajunsese acum cinci ani în arest pentru că-l turnase amoreaza Cati Cioara unde se ascundea. Aia se încurcase cu un evreias, comersant cu prăvălie în Lipscani. Deși poreclit Glonț, folosea cuțitul. Ti-l înfigea în beregată și te buzunărea. În rest, amabil, spilcuit și politicos. L-a despicat — de hatîr — de la gură la buric. Beregata i-a lăsat-o intacătă. L-a tăiat fișii și i-a întins pielea pe sîrmă în curtea bordelului „Maria Tereza“. L-au găsit curvele în zori, întins pe gard ca o rufă. Resturile amorezului le-a lăsat damei într-un lighean, pe zăpadă, în fața ușii, ca pomană de Crăciun. Åsta era tipul care l-a atacat pe eroul nostru. Noroc că Gogu își luase haina pe umeri să nu-i fie frig. Cuțitul a sfîșiat stofa, atît. A fost o minune c-a scăpat viu. Culită Afanei, un pierde-vară, parior înrăit la Hipodrom, s-a băgat între ei. Au sărit mahalagii: hoooo, boala dracului, și s-a făcut de hoit? Bre, înainte să se care în Egipt, fusese regele neîncoronat al saloanelor de dans. Venise acasă și găsise pe altul cocoțat pe tron. Timpul nu sedea în loc. Erau alte vremuri. Cine e åsta? a întrebat. Un naș-parliu din Grant. Ti-a luat locul. N-a răbdat. Așa a ajuns

Cairo să dea cu cuțitul. Nu s-a lăsat, dar saloniștii au impus ordinea — exista una și nimeni nu culezea s-o încalce. Au dat cu banul, au ales două gagici țuț. Arbitru a fost Vasea — maestrul de ceremonii al salonului. Ca să tranșeze conflictul, au făcut 12 tangouri. La final, Gogu Vrabete a ieșit nr.1. Jean Glonț-Cairo a trebuit să-i strângă mîna și să-i dea șireturile de la pantofi, ca semn că pierduse supremăția. Gata! Asta a fost. La partidă a asistat, pe lîngă Buză, Prafu Jumară, Nazarie, Mișu Banu și impresarul Haim Bernstein. Căuta prospături pentru spectacole la Istanbul. Îl mai folosise pe Gogu în șantan la „Maxim” — aici îl invita contra cost să danseze niște babe — alți bani, altă distracție. I le plasa discret, iar el făcea pe cavalerul. Bernstein îi știa talentele. L-a momit. Pfiu, ce noroc am! și-a zis. Eu, Gogu Vrabete, din salonul de dans Akim din Piața Matache Măcelaru, Calea Griviței nr. 78! Visa la o carieră de dansator de tango. S-a dus acasă dansând prin ploaie. Se vedea culegînd aplauze, poza pe afiș. În mahala vor auzi de el la radio, o să-i citească toți numele în jurnale. Așa vor afla despre spectacolele lui nemaipomenite la Buenos Aires, Caracas, New York. Era fericit. Trecătorii și-au fluturat degetele la tîmplă — ce să-i faci, e țăcănit. Țara căzuse la ananghie, nori negri pe cer, și el dansa bezmetic pe străzi! A ajuns în acasă, sub podul Grant. A găsit în cutia poștală plicul bleu cu stampila Comisariatului militar din strada Francmașonă. Îl cerea să se prezinte la vizita medicală pentru încorporare. Habar n-avea că Rusia lui Stalin trebuia nimică și carnea de tun era la mare căutare. *Notă informativă 40/b/ sursa Luca/DGP.*

3.

Visul s-a destrămat. Harta se modifica zilnic. A văzut imaginile într-un jurnal de actualitate. Mutilații, răniții, ambușcații — ruine fumegînd, pompieri, brancardieri prin moloz, piloti făcînd cu mîna din carlingă. La radio, știri din oră în oră. Atunci i-a venit întîi ideea să emigreze în Argentina. Să iasă cumva din capcana numită Europa. Nu avea de gînd să-și lase mațele în tranșee. Șmecherii știau că de război scapi la cabinetul doctorului Isidor Weiss. Salvase pe mulți — contra cost, firește. Dacă îți operai la el tendonul, se rezolva. La comisariat te despuia în pielea goală. Te plimbau prin fața cîtorva duduî drăguțe. Îți scriau pe foaie cu creion chimic: „inapt serviciu militar”. Nu erau aşa de proști să nu vadă că te-ai mutilat singur. Erai bun de tribunalul militar. Judecătorii te trimiteau la ocnă să tai sare, dacă nu ajungeai în linia întîi să mori brav pentru patrie, să-ți răscumperi păcatele! Ce onoare! Bre, trebuia să te descurci. Așa că Gogu a împărțit plicurile. Mergeau bine lira sterlină, francul elvețian&dolarul. Din bursa valutelor s-au aflat mai multe despre soarta frontului decît din comunicatele oficiale. Cădea marca, era clar că rușii avansa — și invers, bre. Fritzii nu prea erau cotați în pasajul Macca. Însemna că pierd războiul chiar dacă își făcea de cap cu blindatele. Prăpădiseră deja Austria, Polonia, Danemarca. Urma iubită noastră Franță. Hehe, Gogu era dispus să dea oricît. Trebuia să scape de militărie dacă voia să fie dansator de tango.

La București nimeni nu voia să se sacrifice pentru patrie decît în vorbe. Se fereau ca dracu' de tămîie să îmbrace uniforma. Cum să lase costumul croit la Moșu